

2025 Matka-ajon kohteen 5 Käyntikortti

Osallistujan nimi: _____ e-mail: _____

Moottoripyörän merkki: _____ tyyppi: _____ vm. _____

Milloin kohteella käyty: _____

Varsinais-Suomi Kustavi

entinen Kivimaa on vuonna 1874 perustettu kunta, joka kuuluu Vakka-Suomen seutukuntaan ja Varsinais-Suomen maakuntaan, saaristomeren Suomen puoleiselle reunalle. Rantaviivaa Kustavilla on noin 908 km, ja siellä on noin 3 100 kesäasuntoa.

Käyntikohte:
Kustavin kirkko
Kivimaantie 30

Kustavin asukasluku yli kymmenkertaistuu kesäisin ja sen vuoksi Kustavi on asukaslukuun nähden Suomen suurin mökkikunta. Kustavin asukasluku oli 946, pinta-ala on 769,92 km², josta 165,84 km² on maata, 1,83 km² sisävesialueita ja loput 602,25 km² merivesialueita. Kustavin naapurikunnat ovat Brändö, Parainen, Naantali, Taivassalo ja Uusikaupunki. Kunnassa on kaikkiaan 20 järveä, joista suurimmat ovat Sikaraumanpuhti, Hilappajärvi ja Kylänjärvi.

Taivassalon seurakuntaan perustettiin 1783 Kivimaa niminen kappeliseurakuntana. Sille rakennettu kirkko sai nimen *Gustav* Ruotsin silloisen kuninkaan, Kustaa III:n mukaan.

Kuntana Kustavi aloitti toimintansa vuonna 1874, saaristopitäjille myönnetyn lykkäyksen vuoksi vasta muutamia vuosia sen jälkeen, kun vuonna 1865 annetulla lailla maalaiskunnat oli päätetty erottaa seurakunnista. Kivimaan kappeli oli eronnut samana vuonna itsenäiseksi kirkkoherrakunnaksi nimellä Kustavi. Vuonna 1897 kunta sai nykyisen, Kustaa III:een viittaavan nimensä. Vuosisatojen ajan tärkeimpinä elinkeinoina olivat merenkulku ja kalastus. Aina 1920-luvulle asti miltei jokaisen kustavilaisen perheen elanto oli sidottu mereen.

Vuonna 1982 valmistui Suomen kymmeneksi pisin Kaitaisten silta.

Tila valokuvalle

Kustavin kirkko

on puukirkko ja siinä on paanukatto, se on rakennettu jo 1600-luvulla. Kirkko on siirretty Rahista. Rahin Kunnaraisissa sijaitseva Pyhän Jaakobin kappeli, joka purettiin ja siirrettiin Kivimäelle. Nykyiseen paikkaansa ja kokoonsa se on rakennettu 1783. Kirkko ympäristöineen kuuluu Suomen valtakunnallisesti merkittäviin

rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Kirkko on 338 m² ja siinä on istumapaikkoja 480. Kirkkoa hallinnoi Kustavin seurakunta.

Kirkko satulakattoinen torniton ristikirkko jonka korjausrakensi Johan Höckert vanhan kirkon runkoa korottaen. Kirkon pitkillä sivuilla ovat ristivarsina matalammat sakarat, joista toisessa on eteinen. Myös kirkon länsipäädyssä on eteinen ja itäisen ristivarren pohjoispuolella sakaristo. Sisällä on puuholvikatto ja ulkokatto on paanua.

Kirkon pinta-ala on 338 neliötä ja siinä on istumapaikkoja 480 hengelle.

Kirkon 14-äänikertaiset urut on valmistanut Kangasalan urkutehdas 1952. Urut siirrettiin kirkkoon Raision kirkosta 1969. Kaksiosainen alttaritaulu *Pyhä ehtoollinen ja Ristiinnaulittunen* on Jonas Bergmanin 1744 maalaama, saarnastuoli on 1600-luvulta. Erillinen kultaaltaan paanuilla päällystetty, kellotapuli siirrettiin kirkon yhteyteen Kustavin Kunnaraisen kylästä 1793. Kirkkoa on korjattu useaan otteeseen, 1876-1879, 1895, 1903, 1921, 1928 ja 1965. Kirkkosalin uusiminen 1876-1879 tehtiin lääninarkkitehti C. J. von Heidekenin ja 1928 lääninarkkitehti Gunnar Wahlroosin suunnitelmien perusteella. Myöhemmin 1988 kirkkorakennusta korjattiin ulkoapäin. Kirkon aitta on kirkkoalueen länsiportilla ja leikkaushuone vuodelta 1929 kirkkomaan pohjoislaidalla.

Kirkon historiaa.

Aiemmin oletettiin että Kustavin kirkko olisi ollut alkujaan pitkäkirkko ja vasta myöhemmin laajennettu ristikirkoksi. Vuonna 2021 saatiin selville että kirkko on rakennettu ristikirkoksi jo vuonna 1676, ennen sen siirtämistä nykyiselle paikalleen. Historiantutkijat Outi Hupaniitu ja Panu Savolainen tutkivat kirkon historiaa sekä vanhoja pitäjänkokousten pöytäkirjoja ja tilikirjoja ja totesivat, että ristikirkko on mitä todennäköisemmin kirkon alkuperäinen muoto. Täten se on yksi Suomen viidestä nykyaikaan säilyneestä 1600-luvulla rakennetusta ristikirkosta.